

การออกแบบลวดลายพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว Printing Design Reflects of Identity Wisdom Pha Jok Tai-Yuan Weaving for toward Value Added on Tourism Products

จรัสพิมพ์ วังเย็น^{1*}

Jaratpim Wangyen^{1*}

^{*1} สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

^{*1} Fashion and Textile Design, Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design,
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok 10300

Received : November 11, 2024 Revised : December 21, 2024 Accepted : December 23, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี และเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าในกลุ่มสินค้าทางการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ร่วมกับการใช้ข้อมูลเชิงสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลวดลาย และนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน ร่วมกับการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ/นักออกแบบ จำนวน 5 คน และกลุ่มผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน จากการศึกษา ลวดลายผ้าพิมพ์ที่พัฒนาสามารถต่อยอดเพื่อการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการท่องเที่ยวของชุมชน และสามารถส่งเสริมการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสู่การต่อยอดในการผลิตเป็นสินค้าในกลุ่มของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว โดยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.28$

คำสำคัญ : การออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์, อัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน

Abstract

This research is intended to design printed fabric patterns that reflect the identity wisdom of the Pha Jok Tai-Yuan weaving, Ratchaburi province, and to create products in a group of souvenirs that reflect the identity of the Pha Jok Tai-Yuan weaving to increase the value of the tourist product group. Data Analysis together with statistical data in analyzing pattern data and using the information received in the development of patterns that reflect the wisdom of the Pha Jok Tai-Yuan weaving together with the survey of satisfaction of the sample group to design the printed patterns and the souvenirs the number of 2 groups are 5 people entrepreneurs/designers groups and 100 people consumers and tourists. From the study, the development of printed patterns can be further added to the community tourist products and can promote the development of local products to produce souvenirs. The satisfaction is very high, the average $\bar{X} = 4.28$.

Keywords : Fabric Print Pattern Design, Identity of Wisdom Pha Jok Tai-Yuan Weaving

*จรัสพิมพ์ วังเย็น

E-mail : jaratpim.w@rmutp.ac.th

1. บทนำ

ผ้าจากไท-ยวน เป็นผ้าทอพื้นเมือง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษของชาวไท-ยวน ผู้สืบเชื้อสายจากชาวยุโรปเมืองเชียงแสนแห่งอาณาจักรล้านนา มีการสืบทอดการทอผ้าจากมาหลายชั่วอายุคน เป็นการทอผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วง ๆ การจกจะใช้ไม้หรือขมเอนหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (ควัก) เส้นด้ายสีต่าง ๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดผืนผ้าตามที่ต้องการ ซึ่งในประเทศไทยมีการทอผ้าจากในภาคเหนือและภาคกลาง ด้านรูปแบบ ลวดลาย สี ของผ้าจะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นหรือเอกลักษณ์ผ้าจากเป็นผ้าทอที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะชาติพันธุ์ ปัจจุบันผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี เป็นผ้าจากที่พบในหมู่ช่างทอผ้าชาวไท-ยวน ในจังหวัดราชบุรีมีความละเอียดอ่อนทั้งด้านการเลือกใช้สี ซึ่งนิยมใช้สีแดงเป็นพื้นทั้งแดงสดและแดงครึ่ง นอกจากนี้ยังมีลวดลายที่ประณีตวิจิตรงดงาม โดยเฉพาะผ้าจากตระกูลควัวเป็นผ้าจากที่มีลายที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เช่น ลายดอกเซีย ลายหักนกคู่ ลายโค้งงอ ลายหน้าหมอน และลายนกคู่กินน้ำอ่วมเต้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตพื้นฐานของการดำรงชีวิต ศาสนา ความเชื่อ ซึ่งแฝงไว้ด้วยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ปัจจุบันศิลปะการทอผ้าจากได้รับการสนับสนุนและสืบทอดโดยกลุ่มลูกหลานชาวไท-ยวน (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2564)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษามีแนวคิดในการออกแบบลวดลายพิมพ์จากภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน ด้วยการพัฒนาลวดลายพิมพ์ โดยการนำอัตลักษณ์ของลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี พัฒนาลวดลายเพื่อการส่งเสริมแนวคิดการออกแบบและการพัฒนาลวดลายให้มีความหลากหลาย มุ่งตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ด้วยการต่อยอดสู่การเพิ่มมูลค่าและส่งผลสู่การเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน เนื่องจากปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญและกำลังได้รับความนิยม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการนำวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดความสนใจเพื่อการเรียนรู้ วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชุมชน รวมถึงการบริโภคสินค้าที่เป็นงานหัตถกรรมและงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งแต่ละชุมชนจะมีผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สร้างความแตกต่างสอดคล้องกับกระแสแนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2557)

ดังนั้นการส่งเสริมการนำลวดลายผ้าจากไท-ยวน ที่เป็นอัตลักษณ์ทางภูมิปัญญามาต่อยอดด้วยการพัฒนาลวดลายสู่การเพิ่มมูลค่าในกลุ่มสินค้าทางการท่องเที่ยว จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้วยการพัฒนาแนวคิดสู่การนำลวดลายผ้าจากแบบดั้งเดิมมาพัฒนาลวดลายใหม่ด้วยเทคนิคการพิมพ์ผ้าเพื่อการสร้างสรรค์รูปแบบให้มีความสอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น และการพัฒนาลวดลายที่มีความเหมาะสมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวและการลดต้นทุนการผลิตที่สามารถเพิ่มมูลค่าสู่การผลิตสินค้าที่แสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มผู้บริโภคในการซื้อสินค้าอัตลักษณ์ของชุมชนในราคาที่เหมาะสม ที่สำคัญคือการเผยแพร่ภูมิปัญญาของลวดลายผ้าจากไท-ยวนและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ยังคงอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี สู่การผลิตสินค้าในกลุ่มของผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนต่อไป

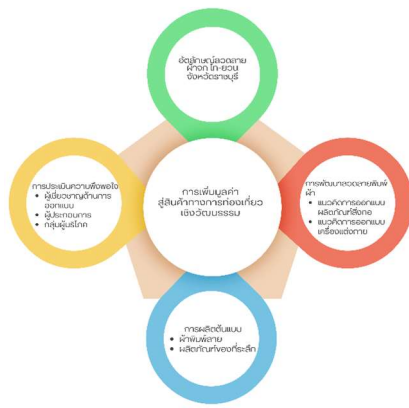
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี

2.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าในกลุ่มสินค้าทางการท่องเที่ยว

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์ของลวดลายภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี และออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์โดยมีแนวคิดการต่อยอดสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก เพื่อการเพิ่มมูลค่าสู่สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

4.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการออกแบบลวดลายตามแนวคิดจากลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี โดยวิเคราะห์จากลวดลายหลัก จำนวน 8 ลวดลาย เพื่อสรุปข้อมูลสำหรับการออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าพิมพ์จากลวดลายดั้งเดิมสู่การพัฒนาารูปแบบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4.2 ดำเนินการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ จำนวน 2 ลวดลาย และนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก โดยทำการออกแบบจำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ และทำการเลือกเพื่อผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์

4.3 ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการ/นักออกแบบ ที่ประกอบธุรกิจด้านการออกแบบแฟชั่นและลวดลายผ้า ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 5 คน และผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวภาคใต้ชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน และทำการสรุปผลความพึงพอใจ

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed Questionnaire) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยเลือกตอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) โดยจำแนกออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจลวดลายผ้าพิมพ์และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรีสู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลมุ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาลวดลายผ้าพิมพ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม Microsoft Excel

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบลวดลาย

ลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าไปตามวิถีความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคโดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า โดยสามารถสรุปประเด็นได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าแบบดั้งเดิมโดยการถ่ายทอดสู่ระบบเครือข่ายดี ลักษณะของลวดลายเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีความประณีตและคงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี

ประเด็นที่ 2 การทอผ้าเพื่อการค้า เป็นการทอผ้าที่มีลักษณะของลวดลายที่มีการพัฒนารูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งลักษณะของลวดลายมีการลดทอนเพื่อให้เหมาะกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน ทำให้มีลักษณะของลวดลายที่หลากหลายขึ้น และมีการผลิตซ้ำหากลวดลายดังกล่าวเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ลักษณะของลวดลายจะมีความละเอียดน้อยกว่าลวดลายดั้งเดิม เป็นการนำลวดลายหลักหรือลวดลายประกอบมาจัดวางลายใหม่ลงบนผืนผ้า โดยกำหนดให้มีการกระจายของลวดลายเป็นจังหวะสม่ำเสมอทั่วทั้งผืนผ้า

จากการศึกษาข้อมูลลักษณะของลวดลาย พบว่าลวดลายในกลุ่มลวดลายหลักมีรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะ อีกทั้งเป็นลวดลายที่มีขนาดใหญ่ที่อยู่ตรงกลางของผืนผ้า ลวดลายในผ้าจากของชาวไท-ยวน จังหวัดราชบุรี มีจำนวน 8 ลายหลัก ได้แก่ ลายกาบ ลายกาบซ้อนหัก ลายกาบดอกแก้ว ลายดอกเซีย ลายไก่อ้งแก้ง ลายไก่อ้งแก้งซ้อนเซีย ลายหน้าหมอน ลายหักนกคู่ ซึ่งลวดลายมีโครงสร้างที่มีแนวคิดจากการนำธรรมชาติแวดล้อมมาเชื่อมโยงในการสร้างลวดลายโดยใช้รูปทรงเรขาคณิตสำหรับสร้างรูปร่างที่เชื่อมโยงแนวคิด สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านโครงสร้าง ลวดลายมีลักษณะเป็นรูปร่างเรขาคณิต โดยลวดลายหลักส่วนใหญ่มีโครงสร้างเป็นสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด และมีการจัดวางรายละเอียดของลายที่มีความเฉพาะลงในกรอบสี่เหลี่ยม และล้อมรอบสี่เหลี่ยมจึงทำให้สามารถสร้างกรอบสำหรับการวางลวดลาย ซึ่งจากลวดลายหลักจำนวน 8 ลวดลาย มีโครงสร้างลายหลักที่เป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดจำนวน 6 ลวดลาย คิดเป็นร้อยละ 75 โดยที่การต่อลายจะอาศัยการวางลายสลับระหว่างรูปร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด และเส้นสามเหลี่ยมที่มีการจัดวางร่วมกับลวดลายเส้นที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ เช่น หงส์ นก ดอกไม้ เป็นต้น อีกทั้งยังมีการประยุกต์เพื่อสร้างรายละเอียดให้กับลวดลาย เช่น ลายขอ เป็นต้น ซึ่งจะมีการจัดวางลวดลายร่วมกันโดยมีขนาดเล็ก - ใหญ่ เพื่อให้ลวดลายบนผืนผ้ามีความสวยงามด้วยการใช้จังหวะสลับแถวและใช้พื้นที่ว่างเพื่อให้ลวดลายมีความเด่นชัด

ด้านรูปแบบลวดลาย มีลักษณะของลายที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติด้วยการนำธรรมชาติแวดล้อมมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายเฉพาะของชาติพันธุ์ เช่น ลายดอกไม้พืชพันธุ์ ลายสัตว์ เป็นต้น โดยการผูกโยงเรื่องราวด้วยจินตนาการ เช่น นกคู่ที่กำลังกินน้ำร่วมกัน สำหรับกลุ่มลวดลายหลักจำนวน 8 ลวดลาย เป็นรูปแบบของลวดลายที่มีการเชื่อมโยงกับดอกไม้และสัตว์ ที่มีรายละเอียดแตกต่างกันตามรูปแบบเฉพาะ จากการวิเคราะห์พบว่า ลายนก

ถือเป็นลายที่นำมาเชื่อมโยงในการสร้างลวดลายผ้าจากที่เป็นอัตลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี พบมีการนำลายนกคู่มาใช้ จากลายหลักจำนวน 6 ลวดลาย คิดเป็นร้อยละ 75 โดยการนำมาเชื่อมโยงกับลวดลายหลักเพื่อให้มีรูปแบบลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์

ด้านสี ลักษณะของการใช้สีมีรูปแบบที่คงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ การใช้สีในกลุ่มสีสดและมีความเข้ม มีการใช้สีต่างวรรณะแต่จะมีสัดส่วนการใช้งานแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ของผู้ทอ เพื่อให้มีสีที่สวยงามและไม่ดูฉูดฉาดจนเกินไป ด้วยการผสมสีที่มีค่าน้ำหนักอ่อนเพื่อให้เห็นลักษณะของลาย เช่น ลายสีแดง พื้นสีดำ แคมด้วยสีเหลือง สีฟ้า เป็นต้น กลุ่มสีที่นิยมใช้เป็นสีหลักได้แก่ สีแดงเข้ม สีดำ โดยมักจะใช้สีดำเป็นสีพื้น และมีการแคมด้วยสีเขียว สีเหลือง สีฟ้า และสีชมพู เพื่อให้ลวดลายมีความโดดเด่นด้วยค่าน้ำหนักสีที่อ่อนสำหรับการใช้สีเข้มหรืออ่อนขึ้นอยู่กับผู้ทอหรือวัสดุที่หาได้ตามท้องถิ่น

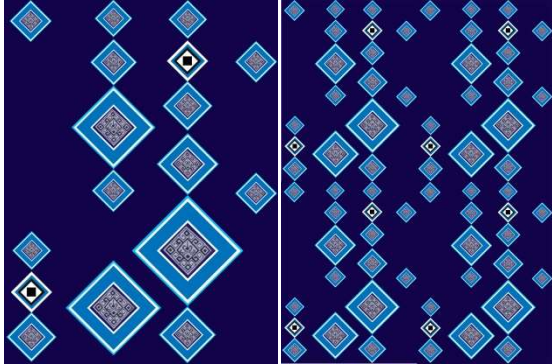
5.2 ผลการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

เป็นการออกแบบลวดลายที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายการนำเสนอรูปแบบลวดลายที่มีการประยุกต์จากลวดลายดั้งเดิมโดยนำอัตลักษณ์ของลวดลายมาทำการตัดทอนและใช้รูปร่างเรขาคณิตเชื่อมโยงในการสร้างสรรค์ร่วมกับการปรับสีให้มีความสอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่น 2022 เพื่อการสร้างสรรค์ที่มีความสอดคล้องกระแสความนิยมและพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยแบ่งเป็นการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ จำนวน 2 ลวดลาย และการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์

5.2.1 การออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ มุ่งการออกแบบที่นำอัตลักษณ์ของลวดลายผ้าจากไท-ยวน มาเชื่อมโยงกับกระแสแนวโน้มแฟชั่น โดยเน้นรูปแบบลวดลายที่สามารถต่อยอดในการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ทั้งในกลุ่มเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ด้วยการนำลวดลายหลักของผ้าจากไท-ยวน มาพัฒนารูปแบบด้วยการนำโครงสร้างของลวดลายมาใช้ในการออกแบบและอาศัยการซ้ำและจังหวะในการจัดวาง รวมถึงการจัดวางขนาดของลวดลายที่มีสัดส่วนแตกต่าง เพื่อให้ลวดลายมีจังหวะที่สมดุล

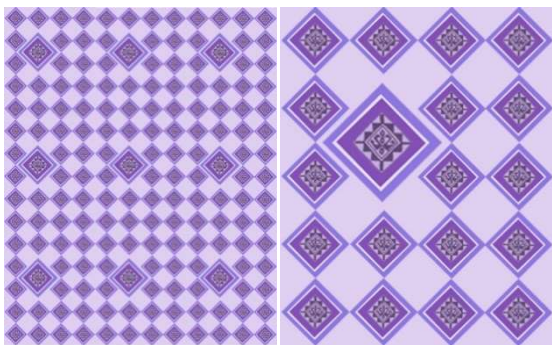
ด้านการใช้สี เป็นการนำแนวโน้มแฟชั่น 2022 มาประยุกต์ใช้ด้วยการจัดวางสีในรูปแบบของสีเอกรงค์ ด้วยการปรับค่าน้ำหนักสีให้มีความเข้มอ่อนเพื่อเป็นการสร้างมิติให้กับลวดลาย เน้นการใช้สีที่มีความอ่อนหวานที่มีสีขาวผสมในกลุ่มโทนสีน้ำเงินและทำการปรับสีให้มีความ

อ่อนลงในกลุ่มของสีฟ้า Stratosphere และกลุ่มโทนสีม่วง Puple Rose เพื่อเชื่อมลวดลายผ่านสีที่สะท้อนบริบทของสังคมสู่การตอบโต้การใช้ชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย โดยการออกแบบลวดลายพิมพ์แบ่งเป็น 2 ลวดลาย ดังนี้

ภาพที่ 2 ภาพการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ 1

ลวดลายที่ 1 ลวดลายนำโครงร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดมาใช้ในการออกแบบร่วมกับลายหักนกคู่ที่เป็นอัตลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน ด้วยการสร้างโครงร่างของสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดซ้อนเรียงกันและทำการปรับค่าสีโดยอาศัยเทคนิคสีเอกรงค์ เพื่อปรับค่าน้ำหนักของสีตรงกลางของลายและวางลายหักนกคู่ โดยการจัดวางใช้การซ้ำและการปรับขนาดเพื่อให้มิติของลวดลาย พร้อมการจัดวางแบบจังหวะสลับในแต่ละแถวเพื่อให้ลวดลายโดยรวมมีการเคลื่อนไหว กลุ่มสีที่ใช้เป็นโทนสีน้ำเงินและสีฟ้า Stratosphere ซึ่งเป็นกลุ่มสีที่เป็นตัวแทนของการผลักดันให้เกิดการตระหนักถึงปัญหาของอากาศและชั้นบรรยากาศของโลก

ภาพที่ 3 ภาพการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ 2

ลวดลายที่ 2 ลวดลายนำโครงร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดมาใช้ในการออกแบบร่วมกับการนำลายกาบดอกแก้วที่เป็นอัตลักษณ์ของลวดลายผ้าจากไท-ยวน ด้วยการสร้างโครงร่างของสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดซ้อนเรียงกันและทำการปรับค่าน้ำหนักของสี โดยอาศัยเทคนิคการใช้สีเอกรงค์

ตรงกลางวางลายกาบดอกแก้วและลายหักนกคู่ จัดวางโดยใช้การซ้ำและการปรับขนาดเพื่อให้มิติของลวดลาย พร้อมจัดวางเป็นแถวด้วยการจัดจังหวะช่องไฟเท่ากัน ทำการจัดวางขนาดของลายที่มีขนาดใหญ่แตกต่างในบางตำแหน่งเพื่อสร้างทำให้ภาพรวมมีจุดเด่น ซึ่งเมื่อนำมาต่อรีฟิทจะมีการซ้ำของขนาดเป็นจังหวะสลับ กลุ่มสีที่ใช้เป็นกลุ่มโทนสีม่วง Puple Rose ซึ่งเป็นกลุ่มสีที่เป็นตัวแทนที่สามารถลดความตึงเครียดทางอารมณ์ที่สามารถสร้างพลังของการใช้ชีวิตในโลกของสื่อดิจิทัล

5.2.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มุ่งออกแบบในกลุ่มกระเป๋าเนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนได้หลากหลาย และง่ายต่อการมอบเป็นของขวัญของที่ระลึกให้กับกลุ่มคนทุกเพศทุกวัย ลักษณะของโครงร่างเน้นรูปร่างสี่เหลี่ยม เพื่อให้เหมาะกับการต่อยอดในการนำผ้าที่ทำการออกแบบลวดลายมาใช้ร่วมกับการดัดลวดลายที่ออกแบบมาจัดวางเพื่อให้มีความหลากหลายในรูปแบบการจัดวางลวดลายที่สามารถตอบโต้กลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายด้วยการใช้สีเชื่อมโยง

ภาพที่ 4 ภาพการออกแบบของที่ระลึก 1

ภาพที่ 5 ภาพการออกแบบของที่ระลึก 2

5.3 ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

จากการดำเนินการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการ/นักออกแบบ ที่ประกอบธุรกิจด้านการออกแบบแฟชั่นและลวดลายผ้า ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 5 คน และผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว กาดวิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน สามารถสรุปผลความพึงพอใจได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของผู้ประกอบการ/นักออกแบบ

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์			
1. ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม	4.15	0.13	มาก
2. ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน	4.19	0.36	มาก
3. ลวดลายมีความทันสมัยสื่อถึงรูปแบบของผ้าจากไท-ยวน	4.53	0.27	มากที่สุด
4. ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย	4.61	0.37	มากที่สุด
5. ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย	4.43	0.35	มาก
6. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า	4.24	0.33	มาก
7. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	4.20	0.23	มาก
8. ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน	4.16	0.14	มาก
9. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.56	0.19	มากที่สุด
10. ราคามีความเหมาะสม	3.68	0.28	มาก
รูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก			
1. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม	4.15	0.13	มาก
2. ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน	4.39	0.36	มาก
3. รูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน	4.12	0.27	มาก
4. ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก	4.43	0.35	มาก
5. ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.35	0.33	มาก
6. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.13	0.37	มาก
7. ราคามีความเหมาะสม	4.34	0.23	มาก
8. สามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	4.23	0.14	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	0.26	มาก

จากตาราง 1 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.26$ สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.27$ พบว่า ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา ได้แก่ ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.56$) ลวดลายมีความทันสมัยสื่อถึงรูปแบบของผ้าจากไท-ยวน ($\bar{X} = 4.53$) ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.43$) ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ($\bar{X} = 4.21$) ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า ($\bar{X} = 4.20$) ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน ($\bar{X} = 4.19$) ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.16$) ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.15$) ราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.26$ พบว่า ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก มีค่าคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ผ้าจากไท-ยวน ($\bar{X} = 4.39$) ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.35$) ราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.34$) สามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.23$) ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.15$) ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.13$) และรูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก ของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว กาดวิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์			
1. ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม	4.43	0.37	มาก
2. ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจากไท-ยวน	4.32	0.28	มาก

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบ ลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก ของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว กาดวิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	ระดับความพึงพอใจ
3. ลวดลายมีความทันสมัยถึงรูปแบบของผ้าจกไทยวน	4.50	0.23	มาก
4. ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย	4.27	0.36	มาก
5. ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย	4.38	0.37	มาก
6. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า	4.15	0.33	มาก
7. ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	4.64	0.22	มากที่สุด
8. ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน	4.10	0.32	มาก
9. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.16	0.41	มาก
10. ราคาเหมาะสม	4.08	0.39	มาก
เฉลี่ย	4.30	0.32	มาก
รูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก			
1. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม	4.36	0.32	มาก
2. ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจกไทยวน	4.58	0.28	มากที่สุด
3. รูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน	4.12	0.19	มาก
4. ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก	4.43	0.26	มาก
5. ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.30	0.13	มาก
6. ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.22	0.37	มาก
7. ราคาเหมาะสม	4.41	0.23	มาก
8. สามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	4.10	0.34	มาก
เฉลี่ย	4.31	0.26	มาก
เฉลี่ยรวม	4.30	0.29	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึก สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบ ลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.30$ สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.22$ พบว่า ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มีค่าคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา ได้แก่ ลวดลายมีความทันสมัยถึงรูปแบบของไท-ยวน ($\bar{X} = 4.50$)

ลวดลายมีความสวยงามและมีรูปแบบเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.43$) ลวดลายมีรูปแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.38$) ลวดลายสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจกไท-ยวน ($\bar{X} = 4.32$) ลวดลายสามารถนำมาต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ($\bar{X} = 4.27$) ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.16$) ลวดลายมีความเหมาะสมกับการต่อยอดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเสื้อผ้า ($\bar{X} = 4.15$) ลวดลายมีการใช้สีที่เหมาะสมและมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.10$) และราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก $\bar{X} = 4.31$ พบว่า ผลิตภัณฑ์สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของผ้าจกไท-ยวน มีค่าระดับคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา ได้แก่ ขนาดมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก ($\bar{X} = 4.43$) ราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.41$) ผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงาม และเป็นไปตามสมัยนิยม ($\bar{X} = 4.36$) ผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.30$) ง่ายต่อการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.22$) รูปแบบและลวดลายมีความกลมกลืน ($\bar{X} = 4.12$) และสามารถต่อยอดในการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

6. สรุปผลการวิจัย

ลวดลายผ้าจกไท-ยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าไปตามวิถึความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคโดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า โดยสามารถสรุปประเด็นได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าแบบดั้งเดิมโดยการถ่ายทอดสู่ระบบเครือญาติ ลักษณะของลวดลายจะเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีความประณีตและคงเอกลักษณ์ และการทอผ้าเพื่อการค้า เป็นการทอผ้าที่มีการพัฒนารูปแบบลวดลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ลวดลายมีการลดทอนทำให้มีลักษณะของลวดลายที่มีความหลากหลาย

การศึกษา พบว่า ลวดลายในกลุ่มลวดลายหลักมีรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะ อีกทั้งยังเป็นลวดลายที่มีขนาดใหญ่ที่ใช้จกอยู่ตรงกลางของตีนซิ่น สามารถสรุปลวดลายหลักที่เป็นลวดลายดั้งเดิมได้จำนวน 8 ลวดลาย ได้แก่ ลายกาบ ลายกาบซ้อนหัก ลายกาบดอกแก้ว ลายดอกเซีย ลายโค้งแก้ง ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย ลายหน้าหมอน ลายหักนกคู่ ซึ่งมีโครงร่างของลวดลายที่มีแนวคิดจากการนำธรรมชาติแวดล้อมมาสร้างลวดลาย โดยใช้รูปร่างเรขาคณิตสำหรับสร้างโครงร่างที่เชื่อมโยงแนวคิดสามารถสรุปได้ดังนี้

โครงร่าง ลักษณะของลวดลายมีโครงร่างเป็นสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด และมีการจัดวางรายละเอียดของลวดลายที่มีความเฉพาะลงในกรอบสี่เหลี่ยม ทำให้สามารถสร้างกรอบสำหรับการวางขนาดของลวดลาย การต่อลายจะอาศัยการวางลายสลับระหว่างรูปร่างสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดและเส้นสามเหลี่ยมที่มีการจัดวางร่วมกับลวดลายเส้นที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ

รูปแบบลวดลาย ลักษณะของลวดลายเชื่อมโยงกับธรรมชาติด้วยการนำธรรมชาติแวดล้อมมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายเฉพาะของชาติพันธุ์ เช่น ดอกไม้พืชพันธุ์ ลายสัตว์ เป็นต้น ด้วยการผูกโยงเรื่องราวด้วยจินตนาการ เช่น นกคู่ที่กำลังกินน้ำร่วมกัน จากการวิเคราะห์พบว่าลายนก ถือเป็นลวดลายที่นำมาเชื่อมโยงในการสร้างลวดลายผ้าจากไท-ยวน ที่เป็นอัตลักษณ์ พบมีการนำลายนกมาใช้ในการเชื่อมโยงกับลวดลายหลักต่าง ๆ

สี ลักษณะของการใช้สีมีรูปแบบที่คงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ การใช้สีในกลุ่มสีสดและมีความเข้ม และการใช้สีต่างวรรณะกันแต่จะมีสัดส่วนการใช้กันแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ของผู้ทอ เพื่อให้มีสีที่สวยงามและไม่ฉูดฉาดด้วยการแทรกสีที่มีค่าน้ำหนักอ่อนส่งผลให้เห็นลักษณะของลวดลาย เช่น สีแดง พื้นสีดำ แซมด้วยสีเหลือง สีฟ้า เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงนำลักษณะโครงร่างรูปแบบลวดลาย และเทคนิคการใช้สีของภูมิปัญญาการทอผ้าจากไท-ยวน มาประยุกต์ร่วมกับแนวโน้มแฟชั่น โดยการลดทอนลวดลายและนำลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์มาใช้ในการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ เพื่อให้มีความร่วมสมัยและสามารถต่อยอดสู่การนำไปใช้ในการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ที่สำคัญเป็นการพัฒนาแนวคิดเพื่อเพิ่มทางเลือกในการบริโภคแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้สนใจสินค้าภูมิปัญญาที่สามารถแสดงอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาที่เชื่อมโยงสู่การส่งเสริมการเรียนรู้และการอนุรักษ์ อีกทั้งยังการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการออกแบบลวดลายผ้าพิมพ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของที่ระลึกอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มผู้บริหารและนักท่องเที่ยวภาควิถีชุมชนคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับสูงมาก และผู้ประกอบการ/นักออกแบบที่ประกอบธุรกิจด้านการออกแบบแฟชั่นและลวดลายผ้ามีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี ผ้าทอพื้นเมืองซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ที่มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นและมีการพัฒนารูปแบบตามบริบทการเปลี่ยนแปลง ของชุมชนจากวิถีการผลิตเพื่อใช้ในชีวิตรประจำวันสู่การผลิตเพื่อการค้าในสังคมยุคใหม่ เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดในการพัฒนาสังคมไทยสู่ความทันสมัยส่งผลให้เกิดการปรับตัวตามกระแส วิถีชีวิตและการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างสรรค์คุณค่าอันเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการเสริมสร้างความสามารถการแข่งขันในยุคที่ต้องขับเคลื่อนด้วยทุนสมอง สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ (อรรพรรณ บุญพัฒน์ และ ปรีพรรณ แก้วเนตร, 2562) ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในท้องถิ่นและภายนอกท้องถิ่นเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในประเด็น ดังนี้

1) การสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี สู่งานออกแบบแฟชั่นเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ในการออกแบบลวดลายให้กับกลุ่มชุมชนโดยการนำภูมิปัญญาการทอผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี บูรณาการร่วมกับการออกแบบลวดลายสิ่งทอ เพื่อสร้างลวดลายใหม่ที่คงความเป็นอัตลักษณ์ของลวดลายดั้งเดิมและต่อยอดสู่การผลิตผ้าผืนเพื่อใช้ในงานแฟชั่น

2) ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในการผลิต เพื่อการสร้างสรรค์เชิงพาณิชย์ในระดับสากล อีกทั้งยังเป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนอันส่งผลสู่การพัฒนาศักยภาพและอาชีพของชุมชนอย่างยั่งยืน (จรัสพิมพ์ วังเย็น, 2557) นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว กระบวนการที่สำคัญ คือการสะท้อนความเป็นมาและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นผ่านรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถสื่อสารเรื่องราวที่มีความสอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ มุ่งการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่มาจากฐานความรู้เดิมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นและการต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่การผลิตเพื่อการวางจำหน่ายเท่านั้นแต่ต้องเป็นสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ทั้งในด้านของคุณค่า แหล่งที่มา ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว หรืออาจจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เคลื่อนย้ายกระบวนการเรียนรู้ไปได้ทุกหนแห่ง (วรพงศ์ ผูกฤ, 2563)

ผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี เป็นกลุ่มสินค้าที่สามารถเชื่อมโยงสู่การผลิตในฐานะผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

ที่แสดงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวของบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการการเรียนรู้ภายในชุมชนให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (จิตพนธ์ ชุมเกตุ, 2560) อีกทั้งยังสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากฐานความรู้เดิมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต่อยอดและสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ปัจจัยที่สำคัญคือ คุณภาพของสินค้า กระบวนการผลิตสินค้า รูปแบบมีความสวยงามสามารถสร้างความแตกต่างที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ด้านของราคาที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ และที่สำคัญคือรูปแบบผลิตภัณฑ์ต้องมีความสอดคล้องกับการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การพัฒนาลวดลายพิมพ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ภูมิปัญญาผ้าจากไท-ยวน สู่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยวเป็นการต่อยอดการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีการประยุกต์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดไปพร้อมกับการสะท้อนมรดกทางวัฒนธรรมผ่านประโยชน์ใช้สอยที่เพิ่มมูลค่า สิ่งที่สำคัญคือการร่วมมือกันของชุมชนที่ร่วมกันกำหนดอัตลักษณ์เพื่อให้เกิดเอกภาพของการนำเสนอและการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่การปรับตัวภายใต้พลวัตการตลาดการท่องเที่ยว ที่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจอย่างยั่งยืน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 การส่งเสริมการเรียนรู้และการต่อยอดองค์ความรู้ลวดลายผ้าจากไท-ยวน จังหวัดราชบุรี สู่อการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของใช้และของที่ระลึก เพื่อการเพิ่มมูลค่าด้วยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

8.2 การส่งเสริมให้ชุมชนผลิตสินค้าบนพื้นฐานปัจจัยการผลิตและความชำนาญของชุมชน ไปพร้อมกับการสร้างความเข้าใจต่อกระแสความนิยมหรือพฤติกรรมของผู้บริโภคในตลาด เพื่อการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2564). “ผ้าจาก”มรดกทางวัฒนธรรมไท-ยวน จังหวัดราชบุรี. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 30, 2564, จาก https://www.culture.go.th/culture_th/ew_t_news.php?nid=5848&filename=in
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2557). การพัฒนานโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้หลักการจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จารุสทิพย์ วังเย็น. (2557). การพัฒนาลวดลายผ้าจากไท-ยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- จิตพนธ์ ชุมเกตุ. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิมอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรพงศ์ ผูกู. (2563). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อการท่องเที่ยว. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 17, 2564 , จาก <https://www.randdcreation.com/content/4738/การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน-เพื่อการท่องเที่ยว->
- อรรธรณ บุญพัฒน์ และ ปรีพจน์ แก้วเนตร. (2562, พฤษภาคม-สิงหาคม). การสร้างอัตลักษณ์ของผ้าทอเชิงสนน จังหวัดเชียงราย สู่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยว. วิทยาลัยดุสิตธานี, 13, (2), หน้า 117-133.